

5.4 Eikö kahden edellisen kohdan perusteella olisi suotavaa, että saman jäsenvaltion sisällä samaa järjestelmää alettaisiin asteittain soveltaa kaikkiin veronmaksajiin?

5.5 Jos yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan on tarkoitus lisätä avoimuutta, olisiko se annettava kansainvälisen tahon hallintaan?

5.6 Yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan myötä veropohjien laskennasta johtuvat verotuksen piilevät erot heijastuvat yhteisen veropohjan valinneiden jäsenvaltioiden verokantoihin. Eikö yhteisen veropohjan soveltaminen johda siihen, että verokantojen (ainakin nimellisverokantojen) erot lisääntyvät entisestään? Verokilpailu uhkaa vilkastua verokantojen ilmoittamisen osalta. Komission tutkimuksen (2001) mukaan nimellisverokan-

tojen etäntyminen toisistaan oli tärkein syy verokilpailun aiheuttamiin taloudellisiin vääristymiin!

5.7 Jos yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan valinneiden jäsenvaltioiden veroprosenttien väliset erot säilyisivät ennallaan (viimeaikaisen lähentymistäipumuksen vastaisesti) tai jopa kasvaisivat, olisiko mahdollista harkita vähimmäisverokannan määrittelyä näille jäsenvaltioille? Vähimmäisverokanta voisi olla esimerkiksi juuri uusien jäsenvaltioiden hyväksymän verokannan alapuolella. Tällöin näiden maiden tilanne suhteessa ulkomaisen pääoman tuontiin ei muuttuisi. Toiset jäsenvaltiot puolestaan voisivat ottaa käyttöön korkeamman verokannan tarvitsematta pelätä ulkomaisen veropolitiikan liian aggressiivista vaikutusta niiden taloudelliseen pääomaan.

Bryssel 13. joulukuuta 2007

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”EU:n ympäristösäännösten vaikutus teollisuuden muutoksiin”

(2008/C 120/15)

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 16. helmikuuta 2007 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla antaa lausunnon aiheesta

EU:n ympäristösäännösten vaikutus teollisuuden muutoksiin.

Asian valmistelusta vastannut neuvoo-antava valiokunta ”teollisuuden muutokset” antoi lausuntonsa 13. marraskuuta 2007. Esittelijä oli Antonello **Pezzini** ja apulaisesittelijä Maciej **Nowicki**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 12.–13. joulukuuta 2007 pitämässään 440. täysistunnossa (joulukuun 12 päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 137 ääntä puolesta ja 1 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Ympäristöpolitiikka on tällä hetkellä yksi viranomaisten ja talouselämän päätöksentekijöiden tärkeimmistä sosiaalisista haasteista. Hidasta maailmanlaajuista reagointia ympäristö-ongelmiin ei voida enää käyttää tekosyynä niiden lainsäädäntöä ja käyttäytymistä koskevien muutosten lykkäämiseen, joita tarvitaan EU:n perustavoitteen eli kestävä kehityksen saavuttamiseen.

1.2 EU:n teollisuudella on hyvät mahdollisuudet noudattaa kestävä kehitystä, mutta sen menestys riippuu yhä enemmän sen innovointikyvystä teollisuuden muutosten alalla. Nämä muutokset ovat tarpeen markkinoiden avautumisen, globalisaation sekä teknologiassa ja käyttäytymisessä tapahtuvien muutosten takia. Muutoksia kiihdyttää myös tietoisuuden lisääntyminen ympäristön ja luonnonvarojen suojelun periaatteista.

1.3 Komitea katsoo, että talous- ja yhteiskuntaelämän kaikkien, niin julkisten kuin yksityistenkin, toimijoiden sekä poliitisten päättäjien ja viranomaisten on oltava täysin tietoisia siitä, että edessä on uusi teollinen vallankumous, jonka myötä kehityksen keskeisiksi tekijöiksi tulevat elämänlaatu ja laadukas ympäristö ja joka tuo tullessaan uuden, integroidun tavan suunnitella, tuottaa, kuluttaa sekä suojella ja hallinnoida luonnonvaroja.

1.4 Komitean mielestä on kiireesti siirryttävä puolustus-kannalta ja reaktiivisesta asenteesta sellaiseen määrätietoiseen ja ennakoivaan suhtautumistapaan, että tulevaisuuteen valmistaudutaan laatimalla EU-tasolla ja jäsenvaltioissa selkeät ja vakaat puitteet positiivisille ja kestäville toimille. Näin vauhditetaan

— puhtaiden prosessi- ja tuoteteknologioiden kehittämistä ja hyödyntämistä

— sellaisen määrätietoisien yrittäjyyden edistämistä, jossa pidetään tärkeänä, että tuotteiden valmistus kuormittaa ympäristöä vain vähän

— ammattitaitoisien teknisen henkilökunnan koulutusta.

1.5 ETSK:n mielestä on tärkeää, että tällainen uusi ja ennakkoiva lähestymistapa perustuu jälkikäteisen toteutettavien korjaustoimenpiteiden sijasta pikemminkin ennaltaehkäisyyn ja että EU:n ympäristösäännökset tarjoavat kaikille toimijoille yhtenäiset menettelyt, mistä on hyötyä lainsäätäjälle, toimijoille ja kuluttajille.

1.6 Komitea on vakuuttunut siitä, että tekniikan kehittämisen ja innovoinnin on kuuluttava yrittäjien ja viranomaisten ensisijaiseen vastuualaan. Kuitenkin sekä yrittäjiä että viranomaisia on innostettava, kannustettava ja autettava asianmukaisilla yhteisö-, jäsenvaltio- ja paikallistason toimintalinjoilla sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla, jotka yksinkertaistavat ja vapauttavat tällaisiin haasteisiin vastaamisen kannalta perustavan tärkeitä resursseja.

1.7 Komitea pitää olennaisen tärkeänä, että uudet, kestävyysperiaatteiden mukaiset teollisuusaloitteet nivotaan EU-tasolla yhteen rakennerahastojen sekä innovointia, tutkimusta ja koulutusta koskevien yhteisön ohjelmien ja asiaankuuluvien rahoitusvälineiden kanssa.

1.8 Komitea muistuttaa komissiolle ja jäsenvaltioille, että niiden tulee kiirehtiä konkreettisten yksinkertaistamistoimenpiteiden hyväksymistä, jotta voidaan poistaa turha byrokratia ja pienentää voimassa olevaan ympäristölainsäädäntöön liittyvien hallinnollisten ja teknisten menettelyjen yhä kasvavia kustannuksia. Ympäristölainsäädäntöä olisi järjeistettävä ja yhtenäistettävä.

1.8.1 Eri tasoilla tarvitaan tiivistä koordinaatiota sekä joukko toimintalinjoja ja välineitä. Lisäksi tulee harjoittaa mahdollisimman selkeää ympäristöpolitiikkaa, joka on helppotajuista eikä aiheuta lisäkustannuksia etenkin pk-yrityksille. Periaatetta "vähemmän mutta parempaa lainsäädäntöä" on sovellettava siten, että saadaan aikaan konsolidoituja ja yhtenäisiä säädöstekstejä, joilla luodaan teollisuuden muutoksiin mukautumiselle oikeusvarmuutta ja avoimuutta, joissa keskitytään siihen, miten luonnonvarojen ja ympäristöä voidaan suojella parhaiten, ja joissa sovelletaan kestävyysperiaatteita noudattavia ja kilpailukykyisiä teknisiä innovaatioita maailmanlaajuisilla markkinoilla. Pk-yritysten on voitava kantaa säännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset ilman, että se heikentää niiden kilpailuetua.

1.9 Komitea korostaa tarvetta saada pikaisesti aikaan yhdenmukainen ja pitkäaikainen yhteisön strategia, joka antaisi julkisen ja yksityisen sektorin päättäjille varmuutta toteuttaa entistä tiukempien ympäristönsuojeluvälineiden noudattamiseksi tarvittavat tekniset ja organisatoriset mukautukset.

1.10 Vakausta ja kasvupöimusta voitaisiin mahdollisesti mukauttaa siten, että siinä otettaisiin nykyistä paremmin huomioon ekologisesti kestävä kehitys koskevat Lissabonin ja Göteborgin strategioiden tavoitteet ja että tarvittavien julkisten investointien tekemistä edistettäisiin pitkäjänteisesti, selkeästi,

avoimesti ja kilpailua vääristämättä sulkemalla tällaiset investoinnit pois julkistalouden alijäämän määritelmästä.

1.11 Jäsenvaltioiden olisi sisällytettävä Lissabonin prosessia koskeviin vuosikertomuksiinsa yksityiskohtaiset tiedot ympäristöalan vuotuisista investointisuunnitelmistaan sekä toteuttamiensa lainsäädäntä- ja rahoitustoimien jälkikäteisarvioinnin tulokset. Näissä jo käytettävissä olevissa tiedoissa olisi eriteltävä nykyistä paremmin ympäristötoimien osuus, ja tällaisen erittelyn tulisi olla kiinteä osa tiivistelmäkertomusta, jonka komissio esittää vuosittain keväällä kokoontuvalle Eurooppa-neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle.

1.12 Komitea katsoo, että jäsenvaltioiden toimintalinjoissa tulee tuoda esille erilaisten taloudellisten keinojen ja verokannustimien ympäristövaikutukset. Tämä pätee ennen muuta verotukseen, jonka alalla olisi toivottavaa päästä koko yhteisössä sovellettaviin ratkaisuihin ⁽¹⁾ ja joka heijastuu

— tuotantotoimintaan ja työelämään

— luonnonvarojen käyttöön

— ympäristön saastuneisuuteen

— korkeatasoisen ympäristönsuojelun valintoihin

— ympäristön kuormitusta vähentäviin teknologisiin prosessi-, tuote- ja organisaatioinnovaatioihin.

1.13 Tulee vauhdittaa yhteisten mitattavien tavoitteiden määrittelyä, jotta kevään Eurooppa-neuvostossa ja sen jälkeen pidetyssä ympäristöneuvoston kokouksessa tehdyt kunnianhimoisetkin päätökset voidaan toteuttaa.

1.14 Komitea toteaa jälleen, että työmarkkinaosapuolilla ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan edustajilla on oltava eri toimialojen välisesti ja alakohtaisesti perustava rooli eri tasoilla aina yhteisötasosta lähtien kilpailukyky-, energia- ja ympäristöongelmien käsittelyssä. Tällaiset ongelmat vaikuttavat merkittävästi moniin teollisuudenaloihin, vaativat huomattavia rakenteellisia mukautuksia etenkin tuotantoteollisuudelta ja edellyttävät tiivistä koordinaatiota ja yhdenmukaista lähestymistapaa sekä lisäksi jatkuvia yksinkertaistamismenettelyjä ja byrokratian vähentämistä.

1.15 Komitea katsoo, että ympäristöongelmien käsittelyssä, luonnonvarojen käyttämisessä kestävyysperiaatteiden mukaisesti sekä ympäristöä kuormittamattomien uusien markkinamahdollisuuksien ja uusien ja parempien työpaikkojen luomisessa ympäristövaatimukset huomioon ottaen tarvitaan liiketoiminnalle ja työntekijöille myönteistä toimintaympäristöä, jossa voidaan edistää sellaisia yritysten ja henkilöstön innovointikykyä sekä taloutta, yhteiskuntaa, kulttuuria ja koulutusta koskevia pyrkimyksiä, joita yritysten on toteutettava jatkuvasti pysyäkseen mukana markkinakilpailussa.

1.16 Kuten ETSK sekä komission, neuvoston ja Euroopan parlamentin johtohahmot ovat usein todenneet, on välttämätöntä vähentää yritysten hallinnollista ja byrokraattista taakkaa niiden taloudellisen ja sosiaalisen energian vapauttamiseksi ja sen keskittämiseksi tuotanto- ja organisaatioympäristön ja -rakenteiden uudenaikaistamiseen kestävällä tavalla.

⁽¹⁾ Kuten eurovinjettijärjestelmä, ks. direktiivi 2006/38/EY verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä annetun direktiivin 1999/62/EY muuttamisesta.

1.17 Tarvitaan yhtenäistettyä, ennakoivaa yrityspolitiikkaa, jossa sitoumus ympäristönsuojeluun voidaan yhdistää kilpailukyyn tehostamiseen ja jolla voidaan turvata elämän ja työn laatu nostamalla työllisyystasoa ja takaamalla osaavien ja pätevien työntekijöiden saanti: tutkimuksen ja teknologian kehittämisen sekä kilpailukyyn ja innovoinnin ohjelmia sekä Life-ohjelmaa on vahvistettava parantamalla niiden käytettävyyttä ja ne on yhdenmukaistettava rakenteellisten ja alueellisten koheesiovälineiden kanssa.

1.18 Koulutusohjelmissa toteutettavilla yhteisön toimilla, joiden avulla kehitetään tietoyhteiskuntaa, on pyrittävä sisällyttämään ympäristöasiat peruskouluopetukseen sekä ammatti-, johtamis- ja tutkijakoulutukseen.

1.19 Sosiaalisia ja taloudellisia kysymyksiä sekä ympäristöasioita on käsiteltävä johdonmukaisesti ja otettava huomioon niiden kotimaiset ja kansainväliset vaikutukset niin, että yritykset voivat kilpailla tasaveroisesti maailmanmarkkinoilla ja että kestävässä kehityksessä voidaan ottaa huomioon uusi entistä suurempi keskinäinen riippuvuus, joka on kehittynyt valtioiden ja eri mantereiden tärkeimpien talousalueiden välille.

1.20 Euroopan on pystyttävä esiintymään yhtenäisenä kahden- ja monenvälisissä yhteyksissä varmistukseksi, että WTO:n puitteissa neuvoteltaviin ja kahdenvälisiin sopimuksiin sisällytetään sosiaalisen ulottuvuuden lisäksi myös voimakas ympäristönsuojelu-ulottuvuus.

2. Johdanto

2.1 Brysselissä 8.–9. maaliskuuta 2007 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa keskityttiin erityisesti ympäristöön ja ilmastonmuutokseen ja määriteltiin konkreettisia tavoitteita.

2.1.1 Tavoitteena on vähentää hiilidioksidipäästöjä vuoden 1990 tasosta 20–30 prosenttia vuoteen 2020 mennessä ja 60–80 prosenttia vuoteen 2050 mennessä.

2.2 Kasvua ja työllisyyttä koskevaa Lissabonin strategiaa käsittelevässä, komission vuonna 2007 antamassa vuotuudessa edistymiskertomuksessa keskitytään ilmastonmuutokseen, ekologiseen innovointiin, energiatehokkuuteen, uusiutuviin energialähteisiin ja energiamarkkinoihin.

2.2.1 Kertomuksessa korostetaan, että sitoutumalla toimintaan kyseisillä aloilla löydetäisiin todennäköisesti tehokkaita ratkaisuja ympäristöongelmiin, luonnonvarojen kestäväan käyttöön sekä uusien markkinamahdollisuuksien ja uusien työpaikkojen luomiseen.

2.3 Ympäristöneuvosto korosti 20. helmikuuta 2007, että EU:n tarkistettu kestävä kehityksen strategia sekä Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategia täydentävät toisiaan ja että Lissabonin strategia antaa tärkeän panoksen päätavoitteena olevaan kestäväan kehitykseen. Ympäristöneuvosto tähdensi myös, että on tärkeää voimistaa ympäristönsuojelua, koska sitä on pidettävä yhtenä kestävä kehityksen kolmesta keskeisestä pilarista, sekä ottaa ympäristöasiat huomioon kaikilla politiikanaloilla.

2.4 Hyvin suunniteltu ympäristöpolitiikka, jossa kiinnitetään asianmukaista huomiota mukautusten vaatimaan aikaan ja joka perustuu säädöskäytänteiden kehittämisen periaatteeseen sekä lainsäädännön ja byrokratian yksinkertaistamiseen, voi antaa myönteisen panoksen kilpailukyyn, kasvuun ja työllisyyteen edistämällä aktiivisesti ekologista innovointia ja tehokkaita resursseja. Lainsäädäntäprosessia ei tule kiirehtiä, sillä silloin säädöksiin olisi odotettavissa jatkuvia muutoksia.

2.5 Neuvosto on pyytänyt komissiota antamaan lähitulevaisuudessa vihreän kirjan ympäristöasioiden hallinnan markkina-pohjaisista ohjauskeinoista. Vihreässä kirjassa tulee esittää uusia kustannustehokkaita ympäristöpolitiikan välineitä, joita jäsenvaltioissa käytettäisiin yhdessä sääntelyn ja taloudellisten kannusteiden kanssa. Tällaiset toimenpiteet eivät saisi aiheuttaa epäreiluja vääristymiä, ja niiden tavoitteena tulisi olla ekologisen tehokkuuden toteutuminen kaikilla tuotannonaloilla siten, että paikallisiin ongelmiin voidaan etsiä paikallisia ratkaisuja.

2.5.1 Kuten komitea on korostanut, "[j]otta kestävä kehityksen strategia voi antaa todellisia virikkeitä, on sitä toteutettaessa sovellettava tiukkaan analyysiin perustuvia konkreettisia ja mitattavia tavoitteita ja linjauksia". Sitä vastoin neuvoston asiakirjaan EU:n kestävä kehityksen strategian uudelleentarkastelusta "sisältyy monia tavoitteita ja toimia, mutta niitä ei ole tarkoitettu analysoida millään tavoin määrällisesti tietojen ja kehityksen osalta tai laadullisesti kysymyksenasettelujen ja ongelmien osalta" (?).

2.6 Siksi on välttämätöntä, että neuvoo-antava valiokunta keskustelee aiheena laajasta EU:n ympäristösäännösten vaikutuksesta teollisuuden muutoksiin ja ottaa huomioon kokemukset, joita ETSK ja valiokunta ovat saaneet valmistellessaan eri lausuntoja tästä aiheesta.

2.7 Kilpailukykyneuvosto korosti 4. joulukuuta 2006, että on tärkeää edistää ekologista innovointia (erityisesti teollisuudessa), kilpailukykyä, tutkimusta ja kehittämistä sekä hyödyntää täysimääräisesti sellaisten edelläkävijämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia kuin

- kestävyysperiaatteiden mukaiset ja turvalliset tekniikat, joiden ympäristövaikutukset ovat vähäiset
- tuotteiden ekologinen suunnittelu
- uusiutuvat energialähteet
- energiatehokkuus ja luonnonvarojen säästäminen
- vesihuoltopalvelut.

Lisäksi materiaaleja tulisi käyttää tehokkaasti (?).

2.7.1 Tavoitteena on tehdä EU:sta ekologisen innovoinnin edelläkävijä ja paikka, jossa energian ja luonnonvarojen käyttö on maailman tehokkainta.

(?) Ks. asiakokonaisuuteen NAT/348 kuuluva valmisteleva lausunto EUVL C 168, 20.7.2007, fin, esittelijä: Lutz Ribbe.

(?) Asiakokonaisuuteen CCMI/029 kuuluva ETSK:n lausunto EUVL C 318, 23.12.2006, aiheesta "Kestävä kehitys, teollisuuden muutosten liikkeenä paneva voima".

2.8 Neuvoo-antava valiokunta on viime aikoina pohtinut kysynnän hillitsemiseen tähtävien toimenpiteiden vaikutusta perusteellisesti erityisesti kahdessa lausunnossa, jotka Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi syyskuussa 2003 ja syyskuussa 2006 ⁽⁴⁾: ”Teollisuuden muutokset: nykytilanne ja tulevaisuuden näkymät” sekä ”Kestävä kehitys, teollisuuden muutosten liikkeelle paneva voima”. Tärkeimpänä tavoitteena oli tutkia ”kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa” ⁽⁵⁾.

2.9 Käsillä olevan oma-aloitteisen lausunnon avulla pyritään kuitenkin tarkastelemaan ympäristön kannalta kestävää tuotantotoimintaa lähemmin tarjontapuolelta sekä analysoimaan EU:n ympäristösäännöksiä, joilla on huomattava yhteys tuotantoon ja jakeluun sekä yhä suurempi vaikutus tuotteisiin, prosesseihin ja tarjottuihin palveluihin.

2.10 Kun yhdennetty tuotepolitiikka on määritelty ja sen kaikki vaikutukset toimintaan on arvioitu, siitä tulee keskeinen osa yhteisön kestävä kehityksen strategiaa. Kaikilla tuotteilla on ympäristövaikutus, joko tuotannon, käytön tai hävittämisen aikana. Näin on myös palvelujen laita. EU pyrkii myös kannustamaan taloustoimijoita ja kansalaisyhteiskunnan vaikuttajia osallistumaan ympäristönsuojeluun ympäristömerkin ja yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän kaltaisiin toimenpitein tai vapaaehtoisin sopimuksiin.

2.11 Tehokas ympäristönsuojelu edellyttää, että ihmisten päätösten ja toiminnan vaikutus ympäristöön arvioidaan tarkasti. Ympäristövaikutuksia voidaan siis tutkia ennakolta käyttämällä julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointijärjestelmää ja jälkikäteen suorittamalla ympäristövalvontaa jäsenvaltioissa siten, että kaikki sidosryhmät ovat mukana.

2.11.1 Huomiota on kiinnitettävä yhtä lailla myös kestävään teollisuuspolitiikkaan ja kulutukseen.

2.12 Myös suojeltuun luonnonympäristöön ja vesiympäristöön kohdistuvat vahingot sekä maaperän saastuttaminen ovat nykyisin rangaistusseuraamusten peruste. Aiheuttamisperiaatteesta tuli totta, kun ympäristövastuudirektiivi annettiin vuonna 2004. Direktiivin mukaan niitä, jotka vastaavat ympäristövahingoista, voidaan vaatia maksamaan korjaavat toimenpiteet. Sen lisäksi voimassa on EU:n säädöksiä, jotka koskevat jätehuoltoa, pakkauksia, melua, vettä ja ilmansaasteita, ilmastonmuutosta, luonnon ja teknologian riskejä sekä onnettomuuksia, joihin liittyy tiettyjä vaarallisia aineita ⁽⁶⁾.

2.13 Ympäristövaatimusten järjestelmällinen sisällyttäminen tuotesuunnitteluun ⁽⁷⁾ on maailmanlaajuisilla markkinoilla

⁽⁴⁾ Asiakokonaisuus CCMI/002 ja asiakokonaisuus CCMI/029 — EUVL C 318, 23.12.2006.

⁽⁵⁾ Asiakokonaisuus CCMI/029 — EUVL C 318, 23.12.2006, kohta B.

⁽⁶⁾ Vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta 9. joulukuuta 1996 annettu neuvoston direktiivi 96/82/EY (Seveso II -direktiivi).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/32/EY, annettu 6. heinäkuuta 2005, energiaa käyttävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista sekä neuvoston direktiivin 92/42/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/57/EY ja 2000/55/EY muuttamisesta.

laajalle ulottuva tavoite, jolla pyritään vähentämään kielteistä vaikutusta ympäristöön tuotteen koko elinkaaren ajan. Se on EU:n erityisten säädösten aiheena ja kuuluu ensisijaisiin tavoitteisiin EU:n kuudennessa ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa (2002–2012), jossa käsitellään seitsemän teemakohtaisen strategian ⁽⁸⁾ kehittämistä ja täytäntöönpanoa. ETSK on jo ilmaissut niistä näkemyksensä; ne koskevat tuotanto- ja jakelujärjestelmää yleisellä ja erityisellä tasolla.

2.14 Neuvoo-antava valiokunta kannattaa täysin tavoitetta ottaa ympäristövaatimukset huomioon alusta lähtien tuotteiden suunnittelussa sekä tuotanto- ja jakeluprosesseissa. Tämän on oltava kiinteä osa Lissabonin strategiaa, jotta EU:n teollisuudelle voidaan palauttaa kilpailukyky. Teollisuus on siirtymässä kestävään, yhtenäiseen kehitysvaiheeseen, ja samaan aikaan yritysten, erityisesti pienten yritysten, teknistä ja hallinnollista taakkaa yksinkertaistetaan ja kevennetään.

2.15 Yhtenäinen toimintakehys ekologisten vaatimusten sisällyttämiseksi kaikkien energiaa käyttävien tuotteiden suunnittelu-, kehitys-, jakelu- ja hävittämävaiheeseen kattaa yli 70 prosenttia nykyään yhtenäismarkkinoilla vapaasti liikkuvista tuotteista ⁽⁹⁾. Kehys ei rajoitu energiatehokkuuteen, vaan se koskee kaikenlaisia ympäristövaikutuksia (mm. kiinteät päästöt, kaasu- ja melupäästöt sekä sähkömagneettiset päästöt).

2.16 Tuotanto- ja jakelujärjestelmään vaikuttaa kuitenkin myös laaja ympäristövaikutusta koskeva säännöstö, joka muuttaa perinpohjaisesti tapaa, jolla tuotteita valmistetaan ja palveluja tarjotaan EU:ssa. Tämä lainsäädäntö kaipaa selkeyttämistä, yksinkertaistamista ja konsolidointia. Yhteisön ympäristöpoliittinen sitoumus koskee kaikkia muita poliittisia toimia, liittyvätppä ne tekniseen standardointiin, kemiallisten aineiden sääntelyyn REACH-asetuksella, työllisyyspolitiikkaan tai yhtenäismarkkinoihin ja tavaroiden ja palvelujen vaihdantaan.

2.17 Toimintalinjoja toteutettaessa on pidettävä mielessä sivuvaikutukset, jotka usein rajoittavat päätavoitteiden laajuutta ⁽¹⁰⁾ aiheuttamalla erittäin vakavia epätoivottuja talousseurauksia, ellei yhdennettyyn kehukseen sisälly kattavaa arviointia ⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ Aihekohtaiset strategiat ovat

- ilman pilaantuminen
- meriympäristö
- luonnonvarojen kestävä käyttö
- jätteiden syntymisen ehkäiseminen ja kierrätys
- maaperän suojele
- torjunta-aineiden käyttö
- kaupunkiympäristö.

⁽⁹⁾ Ks. direktiivi 2005/32/EY.

⁽¹⁰⁾ Ks. asiakokonaisuudet TEN/274, esittelijä: Edgardo Maria Iozia ja TEN/287, esittelijä: Josef Zbořil.

⁽¹¹⁾ Ks. asiakokonaisuuteen TEN/286 kuuluva lausunto fin biopoltto-aineiden käytön kehityksestä, esittelijä: Edgardo Maria Iozia.

3. Yhteisön ympäristötoimien nykyinen kehys

3.1 Ympäristöpolitiikka on tällä hetkellä yksi viranomaisten ja talouselämän päätöksentekijöiden tärkeimmistä sosiaalisista haasteista. Hidasta maailmanlaajuisista reagoitua ympäristö-ongelmiin ei voida enää käyttää tekosyynä niiden lainsäädäntöä ja käyttäytymistä koskevien muutosten lykkäämiseen, joita tarvitaan, jotta voidaan saavuttaa EU:n perustavoite eli kestävä kehitys. Tämä on maailmanlaajuinen haaste myös EU:n kumppaneille kaikkialla maailmassa.

3.2 Kestävän kehityksen on komitean mielestä ⁽¹²⁾ johdettava entistä vauraampaan ja oikeudenmukaisempaan eurooppalaiseen yhteiskuntaan, joka takaa puhtaan, turvallisen ja terveellisen ympäristön kaikille kansalaisille sekä heidän lapsilleen ja lapsenlapsilleen ja parantaa näiden elämän ja työn laatua. Tämä vaatii kuitenkin suurempaa yhdenmukaisuutta EU:n eri politiikanaloilta ja välineiltä, jotta voidaan varmistaa byrokraattisen sijaan ennakoiva lähestymistapa, jossa otetaan huomioon teollisuuden muutosten taloudellinen ja sosiaalinen ulottuvuus ja jolla parannetaan yritysten kykyä kilpailla tehokkaasti globaaleilla markkinoilla.

3.3 Tieteellinen ja teknologinen edistys on olennaista talouskasvun sovittamiseksi yhteiskunnan ja ympäristön kestävyteen. Komitea korostaakin tuoreessa lausunnossaan seuraavaa: "Tieteellinen ja tekninen huipputaiteiden ja sen soveltaminen kilpailukykyisen talousvoiman muodossa ovat ratkaisevia edellytyksiä sille, että voimme turvata — esimerkiksi energia- ja ilmastopolitiikkaa ajatellen — tulevaisuutemme, säilyttää tai parantaa nykyistä asemaamme maailmanlaajuisella toimintakentällä sekä suojella ja laajentaa eurooppalaista sosiaalimallia" ⁽¹³⁾.

3.4 Euroopan yhteisön seitsemännessä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmassa (2007–2013) ympäristö on selkeästi asetettu painopistealaksi. Tässä yhteydessä ETSK on korostanut seuraavaa: "Ympäristön suojeleminen on olennaisen tärkeää nykyisen ja tulevien sukupolvien elämän laadun sekä elinehtojen kannalta. Tähän liittyvien — ihmisten aiheuttamien tai luonnollista alkuperää olevien — ongelmien tunnistaminen ja ratkaiseminen on erityisen kunnianhimoisen ja mahdollisesti elintärkeää tavoite. Tehtävä liittyy tiiviisti hyvin erilaisiin tutkimus- ja politiikanaloihin, kuten talouspolitiikkaan, energiapolitiikkaan, terveyspolitiikkaan ja maatalouspolitiikkaan, ja se kattaa myös valvontatehtävät ja maailmanlaajuisen näkökohtien perusteella kansainväliset sopimukset" ⁽¹⁴⁾.

3.4.1 Eurooppalaiset teknologiayhteisöt ⁽¹⁵⁾ ovat tärkeä keino vapauttaa Euroopan innovointipotentiaalia. Lisäksi on olemassa ympäristöteknologian toimintasuunnitelma, jossa puhutaan "edelläkävijämarkkinoista".

⁽¹²⁾ EUVL C 117, 30.4.2004 antama lausunto kestävästä kehityksen strategiasta.

⁽¹³⁾ ETSK:n EUVL C 325, 30.12.2006 antama valmisteleva lausunto aiheesta "Euroopan tutkimus-, kehitys- ja innovointipotentiaalinvapauttaminen ja vahvistaminen", esittelijä: Gerd Wolf.

⁽¹⁴⁾ EUVL C 185, 8.8.2006 antama lausunto seitsemän puiteohjelman 2007–2013 erityisohjelmista, esittelijä: Gerd Wolf ja apulaisesittelijä: Antonello Pezzini.

⁽¹⁵⁾ Eurooppalaiset teknologiayhteisöt ovat epävirallisia yksityisiä organisaatioita, joissa kaikki sidosryhmät (*stakeholders*) ajavat yhteistä visiota ja lähestymistapaa tietyn alan tai tiettyjen alueiden teknologian kehittämiseen. Yhteisöt keskittyvät strategisiin kysymyksiin, joissa Euroopan tuleva talouskasvu, kilpailukyky ja kestäväpohjainen kehitys edellyttävät merkittäviä teknologisia edistysaskelia. Vuoden 2007 alussa eurooppalaisia teknologiayhteisöjä oli 31 kappaletta. — Ks. *Third Status Report on European Technology Platforms — At the Launch of FP7*, maaliskuu 2007, Euroopan komissio.

3.4.2 Teollisuustuotanto on vastaisuudessaakin merkittävä ala Euroopan taloudessa, mikäli sitä kehitettäessä pidetään jatkuvasti mielessä elämänlaadun ja ympäristönsuojelun uudet vaatimukset ja luonnonvarojen järkevä hallinnointi. Huomioon on otettava

- uudenlaiset liiketoimintamallit
- runsaasti lisäarvoa sisältävät tuotteet ja palvelut
- edistynyt tuotantotekniikka, jossa hyödynnetään ympäristöteknisesti erittäin pitkälle vietyjä prosesseja
- uusi tuotantoa koskeva teknologia ja tutkimus ekologisten ja teknisten standardien luomiseksi
- tutkimuksen ja teknologian kehittämisen mallien sekä koulutusinfrastruktuurin ajantasaistaminen siten, että niissä otetaan huomioon uudet ympäristövaatimukset
- ympäristöystävällisten hankintamenettelyjen kehittäminen
- toimintasuunnitelmaan ⁽¹⁶⁾ sisältyvät uudet ympäristöteknologian rahoitusmuodot
- tutkimuksen ja teknis-normatiivisten standardien soveltamisen parantaminen.

3.5 Vuosien 2007–2013 koheesipolitiikan välineiden ensisijaisissa tavoitteissa on varattu runsaasti tilaa kestäväälle kehitykselle, ja niillä pyritään luomaan synergioita sosiaalisen ja ympäristöulottuvuuden välille. Välineitä varten on budjetoitu yhteensä 308 miljardia euroa. "Ympäristönsuojaus on otettava huomioon ohjelmien ja hankkeiden valmistelussa, jotta kestävä kehitys voidaan edistää" ⁽¹⁷⁾.

3.5.1 EAKR:sta tuetaan ohjelmia, jotka liittyvät aluekehitykseen, talouden muutokseen ja kilpailukykyyn ja alueellisen yhteistyön vahvistamiseen koko EU:ssa. Siitä saatavan rahoituksen tavoitteisiin kuuluvat myös ympäristönsuojaus, tutkimus ja riskien ehkäisy tällä tärkeällä alalla, erityisesti kehityksessä jälkeen jääneillä alueilla.

3.5.2 Koheesiorahastosta tuetaan ympäristöön ja Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin liittyviä toimia. Tällä hetkellä rahoitusta myönnetään jäsenvaltioille, joiden bruttokansantulo (BKTL) on alle 90 prosenttia yhteisön keskiarvosta ⁽¹⁸⁾. Rautateiden infrastruktuureja rahoitetaan kuitenkin niukasti maantieliikenteeseen verrattuna, millä on huolestuttavia vaikutuksia ympäristöön ja elämänlaatuun.

3.5.3 Koheesiomenot aiotaan suunnata uudelleen yleisiin aiheisiin, joita ovat mm. tutkimus ja teknologian kehittäminen, innovointi ja yrittäjyys, tietoyhteiskunta, liikenne, energia (mukaan luettuna uusiutuvat energialähteet), ympäristönsuojaus sekä henkilöresursseihin ja työmarkkinapolitiikkaan liittyvät kysymykset.

⁽¹⁶⁾ Ks. KOM(2004) 38 lopullinen, "Kestävän kehityksen teknologioiden edistäminen: ympäristöteknologioita koskeva Euroopan unionin toimintasuunnitelma".

⁽¹⁷⁾ 2006/702/EY: Neuvoston päätös, tehty 6 päivänä lokakuuta 2006, yhteisön koheesipolitiikan strategisista suuntaviivoista.

⁽¹⁸⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1084/2006, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2006, koheesiorahaston perustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1164/94 kumoamisesta, 2 artikla ja sitä seuraavat artiklat.

3.5.4 Komitea huomauttaa lisäksi, että ”**rakenne- ja koheesiorahastoilla** on toteutettu Lissabonin strategiaa jo ennen kuin se oli olemassakaan, ja toiminnassa on huomioitu sen eri näkökohdat: kasvu, koheesio, työllisyys, työn laatu ja ympäristön kannalta kestävä toiminta — [r]ahastot ovat omalta osaltaan lujittaneet Euroopan sosiaalista mallia”⁽¹⁹⁾.

3.5.5 Kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelma (2007–2013), jota komitea pitää tervetulleena⁽²⁰⁾, sisältää myös **Alykäs energiahuolto Euroopassa -ohjelman**, jolla pyritään edistämään kestävä kehitystä energia-alalla sekä kehittämään energiatehokkuutta, energian huoltovarmuutta ja uusiutuvia energialähteitä. LIFE+-rahoitusvälineellä, jolta tosin puuttuu rahoitusta⁽²¹⁾, pyritään tukemaan innovatiivisten toimintatapojen ja välineiden kehittämistä, kehityksen tietämysperustan lujittamista, valvontaa ja arviointia, valmiuksien kehittämistä, hyviä käytänteitä koskevaa tietojenvaihtoa, ympäristöhallinnon kehittämistä, tiedon levittämistä ja ympäristöasioista valvuttamista.

3.5.6 Euroopan investointipankin ympäristönsuojeluhankkeille myöntämä erillishuolto on myös huomionarvoista, kuten komitean aikaisemmissa lausunnoissa todetaan. Kyseiset lainat muodostavat kolmasosan kaikesta erillishuoltuksesta, jonka yhteismäärä EU:ssa vuonna 2005 oli 10,9 miljardia euroa.

3.5.7 Kuten komitea on korostanut, ”[n]ykyisessä, maailmanlaajuiselle kilpailulle avoimessa toimintaympäristössä on sosiaalisesti vastuullisen paikallis- ja aluekehityksen hallintostrategiassa varmistettava kestävä suuntaus kohti taloudellista kehitystä ja korkeita sosiaalisia standardeja”, jotta voidaan varmistaa ”sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä kehityksen korkea taso sekä tuotannon että kulutuksen yhteydessä”⁽²²⁾.

3.5.8 Lisäksi komitea on todennut, että koska 40 prosenttia hiilidioksidipäästöistä on peräisin kaupungeista, ensisijaisia on laatia kaupunkisuunnittelupolitiikka ”[m]yös kaupunki-ilman laatua koskevien EU:n säännösten noudattamiseksi ja EU:n asettamien tavoitearvojen saavuttamiseksi”⁽²³⁾.

3.6 On kuitenkin huomautettava, että nykyisissä ympäristöalan valtiontukea koskevissa säännöissä, joita ETSK on kommentoinut⁽²⁴⁾, tunnustetaan kolme pääasiallista tuki- muotoa:

- toimintatuki, jota myönnetään jätehuoltoon ja energiansäätöön

⁽¹⁹⁾ ETSK:n EUVL C 93, 27.4.2007 antama lausunto, esittelijä: Olivier Derruine.

⁽²⁰⁾ ETSK:n EUVL C 65, 17.3.2006 antama lausunto, esittelijä: Bernhard Welschke ja apulaisesittelijä: Lucia Fusco.

⁽²¹⁾ EUVL C 255, 14.10.2005 antama lausunto, esittelijä: Lutz Ribbe.

⁽²²⁾ Ks. ETSK:n EUVL C 318, 23.12.2006 antama lausunto teollisuuden muutosten alueellisesta hallinnasta, esittelijä: Antonello Pezzini ja apulaisesittelijä: Enrico Gibellieri.

⁽²³⁾ Ks. ETSK:n EUVL C 168, 20.7.2007 antama lausunto CESE kaupunki- ja suurkaupunkialueiden liikenteestä, esittelijä: Lutz Ribbe.

⁽²⁴⁾ ETSK:n EUVL C 318, 23.12.2006 antama lausunto valtiontuen uudistamisesta, esittelijä: Antonello Pezzini, erityisesti kohta 3.10: ”Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelualalla ovat voimassa vuoteen 2007 saakka. Myös tässä tapauksessa on tärkeää pyrkiä Lissabonin strategiassa asetettuihin tavoitteisiin edistämällä hiilidioksidipäästöoikeuksien kaupan järjestelmää (päästöoikeuksien kansalliset jakosuunnitelmat) Kioton pöytäkirjan tavoitteiden puitteissa.”

- pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset) suunnattu ympäristöavun ja -neuvonnan tuki⁽²⁵⁾

- tuki investointeihin, joita tarvitaan ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi, saastumisen ja saasteiden vähentämiseksi tai torjumiseksi tai tuotantomenetelmien mukauttamiseksi ympäristön suojelemista varten.

Säännöt on tarkistettava vuoden 2007 loppuun mennessä.

3.7 Komitean mielestä olisi kiireellisesti toteutettava seuraavat toimet:

- Parannetaan ja vahvistetaan päästökauppajärjestelmää⁽²⁶⁾.

- Kehitetään hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia.

- Rajoitetaan liikenteen päästöjä.

- Kohdennetaan huomio etenkin kasvun kestäväan kasvuun.

- Tutkitaan mahdollisuuksia lisätä energiansäätöä kuluttajietodituksen avulla, soveltamalla rakennusten energiankulutusta koskevia suuntaviivoja sekä energiankuluttajien oikeuksia koskevan tulevan eurooppalaisen peruskirjan⁽²⁷⁾ avulla.

3.7.1 Etenkin tavara- ja matkustajaliikenteen lisääntyminen on tähän mennessä osittain kumonnut polttoaineiden tehokkuuden parantumisen vaikutukset. Se on kasvattanut kasvihuonekaasupäästöjen nettomäärää (tietolähde: *International Climate Change Partnership* -yhteistyön tietokanta — Euroopan ympäristökeskus)⁽²⁸⁾. Paikallistasolla on edelleen vakavia ongelmia, joista mainittakoon erityisesti liikenneuuhkat, melusaaste ja hiukkaspäästöt, mutta hiukkassuodattimien tekninen kehitys voi tulevaisuudessa tuottaa hyviä tuloksia⁽²⁹⁾.

3.8 **Sääntelyn ja lainsäädännön tasolla** täytäntöönpano ei vaikuta tyydyttävältä myöskään ympäristön näkökulmasta, sillä helmikuussa 2007 ilmestyneessä uusimmassa sisämarkkinoiden tulostaulussa (*Internal Market Scoreboard*) todetaan, että yhtenäismarkkinoiden määräyksiä on rikottu eniten juuri ympäristöalalla. Niiden osuus kaikista rikkomuksista on nyt 18 prosenttia. Jos lukuun lisätään energia- ja liikennealan rikkomukset, määrä nousee kolmannekseen kaikista rikkomuksista⁽³⁰⁾.

⁽²⁵⁾ Ks. 8.10.2007 julkaistu KOM(2007) 379, erityisesti kohdat 5.2–5.5.

⁽²⁶⁾ ETSK:n EUVL C 221, 17.9.2003 antama lausunto 2 aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kasvihuonekaasujen päästöjen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta” (KOM(2001) 581 lopullinen — 2001/0245 COD, EYVL C 221, 17.9.2002, s. 27).

⁽²⁷⁾ Ks. KOM(2007) 386 lopullinen, josta ETSK (”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto) on laatimassa lausuntoa.

⁽²⁸⁾ ETSK:n EUVL C 80, 30.3.2004 antama lausunto aiheesta ”Hankemekanismit — Kioto (II)”, esittelijä: An Le Nouail Marlière.

⁽²⁹⁾ Ks. ETSK:n EUVL C 318, 31.12.2006 antama lausunto aiheesta ”Kaupunkiympäristöä koskeva teemakohtainen strategia”, esittelijä: Antonello Pezzini.

⁽³⁰⁾ Ks. *Internal Market Scoreboard 15 bis*, joulukuu 2006, s. 21, (http://ec.europa.eu/internal_market/score/docs/score15bis/score15bis_en.pdf), otsikko ”Breakdown of infringement proceedings per sector” — Kuvio 16: ”Environment”, ”energy and transport” and ”taxation and customs union” account for half of the infringement proceedings.

3.8.1 Ensimmäinen yhteisön säädös, jonka päätavoitteisiin sisältyy aiheuttamisperiaate, oli ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta 21. huhtikuuta 2004 annettu direktiivi 2004/35/EY, johon komitea on todennut⁽³¹⁾ olevansa erittäin tyytyväinen, koska aikomuksena on ehkäistä vahinkoja ja palauttaa luonto sen alkuperäiseen tilaan.

3.8.2 Vuonna 2006 tarkistettiin monia säädöksiä. Tarkoituksena oli kehittää, yksinkertaistaa ja virtaviivaistaa sääntely-, lainsäädäntö- ja hallintokoneistoa. Näitä säädöksiä ovat

- **nk. RoHS-direktiivi 2002/95/EY**, jossa säädetään lyijyn, elohopean, kadmiumin, kuudenarvoisen kromin ja joidenkin palonestoaineiden kiellosta ja käytön rajoittamisesta sähkölaitteissa ja elektronisissa laitteissa
- myös WEEE-direktiivinä tunnettu **direktiivi 2002/96/EY**, jonka avulla pyritään ehkäisemään ja rajoittamaan laitteiden jätevirtoja kaatopaikoille harjoittamalla laitteiden ja komponenttien uudelleenkäyttö- ja kierrätyspolitiikkaa
- **IPPC-direktiivi** ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi
- **jätealan puitedirektiivi**⁽³²⁾, jolla yhdistetään kolme aiempaa direktiiviä.

3.8.3 Komitea katsoo, että nämä tarjoavat valmistajille erinomaista tilaisuuksia sisällyttää ympäristönäkökohdat pitkän aikavälin strategioihinsa ja luoda markkinamahdollisuuksia nostamalla tuotteiden ja tuotantoprosessien ympäristönsuojelullista tasoa.

3.8.4 Komitea korostaa yhdenmisen tuotepolitiikan strategiaa koskevassa lausunnossaan⁽³³⁾, että on kiinnitettävä erityishuomiota energiaa käyttävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaan puitedirektiiviin 2005/32/EY. Se koskee kaikkia energiaa — sähköä tai fossiilisia polttoaineita — käyttäviä laitteita, ja sillä pyritään edistämään sellaisen kehityksen luomista, jonka avulla ympäristönäkökohdat otettaisiin lukuksi teollisuudenaloilla huomioon suunnitteluvaiheessa.

3.8.5 Asetuksella (EY) N:o 1907/2006, joka tunnetaan REACH-asetuksena (kemikaalien rekisteröinti, arviointi, lupamenettelyt ja rajoitukset), korvataan noin neljäkymmentä asetusta ja luodaan yhtenäinen järjestelmä kaikille kemikaaleille. Komitea on aikoinaan todennut⁽³⁴⁾, että REACH-asetus on monimutkainen ja sen tekniset liitteet ovat kovin pitkiä.

3.9 **Vapaaehtoisia toimia** varten on käytettävissä hyödyllisiä välineitä ympäristösopimuksista ja EU:n ympäristömerkkijärjestelmästä yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS), joiden lisäksi voidaan mainita yritysten yhteiskuntavastuulle ehdotetut puitteet ja sosiaalisesti vastuullisten alueiden kehittäminen.

⁽³¹⁾ ETSK:n EYVL C 241, 7.10.2002, esittelijä: María Candelas Sánchez Miguel (EYVL C 241, 7.10.2002).

⁽³²⁾ KOM(2005) 667 lopullinen.

⁽³³⁾ EUVL C 117, 30.4.2004, esittelijä: Antonello Pezzini.

⁽³⁴⁾ EUVL C 294, 25.11.2005, esittelijä: Paolo Braghin.

3.9.1 **Ympäristösopimuksia** koskevalla toimintasuunnitelmalla⁽³⁵⁾, jonka komissio julkaisi heinäkuussa 2002 ja josta ETSK on antanut lausunnon⁽³⁶⁾, pyritään ensisijaisesti ”uuden koordinoitun strategian kautta sääntely-ympäristön yksinkertaistamiseen” Lissabonissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston antamien sekä Tukholman, Laekenin ja Barcelonan kokouksissaan vahvistamien valtuuksien mukaisesti, jotta voidaan turvata oikeusvarmuus ja edistää dynaamista ympäristöstä taloustoimijoita ajatellen.

3.9.2 Lisäksi komissio käynnisti jo vuonna 1996 vapaaehtoiset ympäristösopimukset. Näiden itse- ja yhteissääntelyvälineiden etuna on, että niissä hyödynnetään teollisuuden eteenpäin suuntautuvaa lähestymistapaa ja tarjotaan ongelmiin tehokkaita ja räätälöityjä ratkaisuja. Tällaiset välineet nopeuttavat toteuttamista ja edistävät merkittävästi ”lainsäädäntämenetelmien parantamista, jotta ne olisivat nykyistä yksinkertaisempia, joustavampia ja kansalaisläheisempiä ja jotta unionin kansalaisten olisi helpompi ymmärtää niitä”, sekä ”yhteisön laajuisten vapaaehtoisten ympäristösopimusten tekoa”⁽³⁷⁾.

3.9.3 Komitea korostaa tässä yhteydessä seuraavaa: ”Komission tulisi aina harkita, edellyttääkö aiottujen tavoitteiden saavuttaminen sääntelykehystä vai riittääkö itsesääntely tai yhteissääntely. Komitea katsoo, että erilaisia vaihtoehtoja pohdittaessa on valittava se, jonka avulla voidaan päästä samoihin tuloksiin alhaisemmin kustannuksin ja kevyimmällä hallinnollisella taakalla ja joka varmistaa mahdollisimman suuren avoimuuden ja kaikkien asianomaisten tahojen nykyistä laajemmat osallistumismahdollisuudet”⁽³⁸⁾.

3.9.4 Euroopan ympäristömerkillä on mahdollisuudet menestyä. Yritykset voivat anoa ympäristömerkkiä asetuksen (EY) N:o 1980/2000 mukaisesti tehdäkseen tunnetuksi sellaisia tuotteita, joiden ympäristövaikutus on pienempi kuin muiden samantyyppisten tuotteiden, ja tarjotakseen kuluttajille selkeitä, tieteellisesti todistettuja tuotetietoja. Mahdollista menestystä voi heikentää vain muiden yhteisön merkkin ja kansallisten ympäristömerkkien lisääntyminen: ”Tarkoituksena on ottaa käyttöön erilaisia ympäristömerkintäjärjestelmiä (muun muassa ympäristöväittämät ja omaehtoiset ympäristöväittämät). Jää kuitenkin epäselväksi, tarvitaanko jäsenvaltioiden tasolla vielä muita valvontavälineitä ja -tyyppisiä, joilla voidaan arvioida näiden järjestelmien luotettavuutta. [Komitea] vastusti uutta yhteisön ympäristömerkkiasetusta koskevassa lausunnossaan⁽³⁹⁾ erilaisten ympäristömerkkien lisääntymistä, sillä ne hämmäntävät kuluttajia ja saattavat olla harhaanjohtavia”⁽⁴⁰⁾.

3.9.5 Komitea on ilmaissut suhtautuvansa erittäin myönteisesti⁽⁴¹⁾ yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS) soveltamiseen. ETSK pitää sitä ”hyödyllisenä välineenä, kun pyritään kestäviin (kestävää kehitystä edistäviin)

⁽³⁵⁾ KOM(2002) 412 lopullinen, komission tiedonanto ”Yhteisön tason ympäristösopimukset osana lainsäädännön yksinkertaistamista ja parantamista koskevaa toimintasuunnitelmaa”.

⁽³⁶⁾ EUVL C 61, 14.3.2003, esittelijä: José Ignacio Gafó Fernández.

⁽³⁷⁾ EUVL C 61, 14.3.2003.

⁽³⁸⁾ Ks. asiakokonaisuuteen INT/347 kuuluva ETSK:n valmistelevala lausunto CESE 562/2007 fin aiheesta ”Koneerakennusalan sääntely-ympäristön yksinkertaistaminen”, esittelijä: Edgardo Maria Iozia.

⁽³⁹⁾ 3.2.4 kohdan, EYVL C 296, 29.9.1997.

⁽⁴⁰⁾ 925/2001 kohdan, esittelijä: Antonello Pezzini.

⁽⁴¹⁾ EYVL C 258, 10.9.1999, esittelijä: Antonello Pezzini ja ”Ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaaminen — kansalaisyhteiskunnan rooli”, esittelijä: Ernst Erik Ehnmark.

tuotanto- ja kulutusmalleihin” ja halutaan ”tunnistaa ja palkita organisaatiot, jotka noudattavat lainsäädäntöön sisältyviä vähimmäisvaatimuksia tiukempia normeja ja parantavat jatkuvasti ympäristönsuojelutasoaan”⁽⁴²⁾. Lisäksi komitea toteaa: ”EMASin avulla yksittäiset organisaatiot ja instituutiot etsivät konkreettisia keinoja eri toimien, esimerkiksi energian ja raaka-aineiden käytön sekä autolla, junalla tai lentokoneella matkustamisen ympäristövaikutuksien mittaamiseksi ja niiden vähentämiseksi”⁽⁴³⁾.

3.9.6 Yritysten yhteiskuntavastuu on — kuten komitea on toistuvasti korostanut⁽⁴⁴⁾ — ”tärkeä tekijä pyrittäessä Lissabonissa asetettuun strategiseen tavoitteeseen”, eikä sitä voida komitean mielestä nähdä erillään sosiaalisesti vastuullisista alueista ja teollisuuden muutosten alueellisesta hallinnasta. Tämä tapahtuu kannustamalla ”uusien yritysten, uusien ammattiprofilien sekä uusien ja entistä parempien työpaikkojen luomista ja kehittämistä, samalla kun säilytetään eurooppalainen yhteiskuntamalli ja suuntautumalla osaamiseen perustuvaan talouteen”⁽⁴⁵⁾. Tällöin sovelletaan yhtenäistä alueellista lähestymistapaa, johon kuuluu ”ympäristönsuojelun optimointi taloudellisissa ja teollisissa muutosprosesseissa”⁽⁴⁶⁾. Vuosina 2000–2005 EU:n ympäristönsuojelumenojen vuosittainen keskiarvo oli noin 1,7 prosenttia teollisuuden tuottamasta lisäarvosta⁽⁴⁷⁾.

3.9.7 Ympäristönäkökohtien sisällyttämistä EU:n standardointiprosessiin on käsitelty useissa ETSK:n lausunnoissa⁽⁴⁸⁾: ”ETSK:n vakaa käsitys on, että sisämarkkinoiden kehityksen ja — kaikissa suhteissa, myös ympäristön kannalta — laadukkaan toiminnan turvaamiseksi tulee standardointiprosessia nopeuttaa, muttei kuitenkaan tehdä nykyistä raskaammaksi. Tavoitteena on tehokas ja edullinen standardointiprosessi, joka ei ole byrokrattinen. Lisäksi pyritään jo ennakolta saattamaan jäsenvaltioiden hallinnolliset valmiudet asianmukaisiksi.”

3.9.8 Komitea tähdentää jälleen, että **on syytä sovittaa yhteen ympäristösäädökset ja vapaaehtois pohjaiset tekniset normit**, joissa ympäristökysymykset ja laatu otetaan entistä paremmin huomioon. On myös pyrittävä entistä joustavampiin menettelysääntöihin, joiden ansiosta voidaan toteuttaa ympäristöystävällisyyttä koskevia standardointiprosesseja yrityksiä ja erityisesti pk-yrityksiä ajatellen.

⁽⁴²⁾ ETSK:n jäsenet ovat useaan otteeseen toivoneet, että komitean tilat EMAS-sertifioitaisiin, kuten komissio on ehdottanut omien rakennustensa osalta.

⁽⁴³⁾ EUVL C 318, 23.12.2006 lausunto aiheesta ”Ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaaminen — kansalaisyhteiskunnan rooli”, esittelijä: Ernst Erik Ehnmark.

⁽⁴⁴⁾ EYVL C 169, 6.7.1992 antama lausunto aiheesta ”Vihreä kirja yritysten sosiaalisen vastuun eurooppalaisten puitteiden edistämisestä”, esittelijä: Renate Hornung-Draus, apulais-esittelijät: Ursula Engelen-Kefer ja Jean-François Hoffelt; EUVL C 223, 31.8.2005 antama lausunto aiheesta ”Yritysten sosiaalisen vastuun arviointimenetelmät ja asiasta tiedottaminen globaalissa taloudessa”, esittelijä: Evelyne Pichenot; EUVL C 325, 30.12.2006 antama lausunto aiheesta ”Kasvua ja työllisyyttä edistävän kumppanuuden toteuttaminen: Euroopasta esikuva yritysten yhteiskuntavastuun alalla”, esittelijä Evelyne Pichenot.

⁽⁴⁵⁾ EUVL C 185, 8.8.2006, esittelijä: Ernst Erik Ehnmark.

⁽⁴⁶⁾ EUVL C 318, 23.12.2006 antama oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”Teollisuuden muutosten alueellinen hallinta: työmarkkinaosapuolten rooli ja kilpailukyyn ja innovoinnin puiteohjelman panos”, esittelijä: Antonello Pezzini ja apulais-esittelijä: Enrico Gibellieri.

⁽⁴⁷⁾ Teollisuuden bruttoarvonlisäys on tällä hetkellä 22 prosenttia BKT:sta (palvelujen osuus on 71 prosenttia, rakentamisen 5 prosenttia ja maatalouden 2 prosenttia), lähde: Eurostat.

⁽⁴⁸⁾ 29.11.2001; EUVL C 117, 30.4.2004, sekä EUVL C 74, 23.3.2005, esittelijä: Antonello Pezzini.

3.9.9 Komitean mielestä on tärkeää varmistaa, että **julkisten hankintasopimusten** sisältö vastaa ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen vaatimuksia sekä työskentelyn, julkisten töiden ja toimilupien että soveltamisalan ulkopuolelle jäävien alojen osalta.

4. Yleistä

4.1 Kun otetaan huomioon, että kilpailukyky-, energia- ja ympäristöasioiden välillä on tiivis yhteys ja että niillä on merkittävä vaikutus monien perus- ja välituotteiden valmistukseen ja ne edellyttävät tuotantoteollisuudelta suuria rakenteellisia mukautuksia, komitea katsoo, että tarvitaan tiiviisti koordinoitua, yhdenmukaista lähestymistapaa moniin politiikanaloihin ja välineisiin eri tasoilla. Lisäksi tulee pyrkiä jatkuvasti yksinkertaistamaan ja vähentämään erityisesti pk-yrityksiin kohdistuvaa byrokratiaa.

4.2 Komitea katsoo, että erillisten aloitteiden yhdenmukaisuuden varmistamiseksi ja kestävyysnäkökohtien ja kilpailukyyn parantamiseksi tarvitaan

— kaikkien sidosryhmien tasapainoista osallistumista, jotta voidaan luoda vakaa ja luotettava sääntelykehys, jossa kilpailukyky, energia ja ympäristö sovitetaan yhteen

— standardoinnin ja sääntelyn sekä vapaaehtoisen itsesääntelyn asianmukaista yhteensovittamista

— tukimekanismeja, jotka edistävät rakenteellisia mukautuksia sekä uusien, ympäristöä säästävien ja kilpailukykyisten teknologioiden luomista

— ammattikoulutusta ja uudelleen koulutusta yrityksissä sekä johdolle että työntekijöille, jotta voidaan toteuttaa kestäviä teollisuuden muutoksia, joiden avulla luodaan uusia työpaikkoja ja uusia kilpailumahdollisuuksia

— sääntelyvälineiden, vapaaehtoisten välineiden ja toimintalinjojen järjestelmällistä etukäteen ja jälkikäteen tapahtuvaa vaikutusarviointia johdonmukaisuuden, tehokkuuden ja kestävyuden varmistamiseksi

— kuluttajien, tuottajien ja jakelijoiden entistä tiiviimpää osallistumista sekä aluksi suunnitteluvaiheeseen että myöhemmin täytäntöönpanotoimien soveltamisen ja menettelyjen noudattamisen valvontaan ja arviointiin

— EU:n yhtenäismarkkinoiden suojelua aidosti tasapuolisiksi todennettujen toimintaedellytysten toteuttamiseksi — myös ympäristöstandardien näkökulmasta — sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

4.3 Toimet ympäristönäkökohtien sisällyttämiseksi teollisuuden toimintaan ovat tuottaneet tärkeitä tuloksia, jotka ovat mahdollistaneet EU:lle 11 prosentin vähennyksen teollisuuden hiilidioksidipäästöissä vuosina 1985–2000, vaikka teollinen tuotanto kasvoi 31 prosenttia saman jakson aikana⁽⁴⁹⁾. Lisäksi tuotannossa on päästy täysin eroon happamoittavien kaasujen ja otsonin esiasteiden päästöistä, ja siitä on tullut suhteellisen riippumatonta energian ja raaka-aineiden käytöstä.

⁽⁴⁹⁾ Ks. *Environmental Impact of Products* (EIPRO), Euroopan komission yhteinen tutkimuskeskus, toukokuu 2006.

4.4 Komitea on vakuuttunut, että ympäristönsuojelu voi tarjota uusia mahdollisuuksia ammattiryhmien välillä ja alakohtaisesti käytävälle työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelulle, jonka tavoitteena on käynnistää kestävyysperiaatteiden mukainen teollisuuden muutosprosessi.

4.5 Tulee osoittaa yhä enemmän varoja sellaisten uusien toimintamallien tutkimukseen ja kehittämiseen, joiden avulla ongelmat voidaan ratkaista niiden lähteillä ja säilyttää tuotanto ja työpaikkojen määrä laadukkaalla tasolla. Tämä on parempi vaihtoehto kuin kaupankäynti sertifiikaateilla ja edessä olevien ongelmien ratkaisematta jättäminen.

4.5.1 Komitea katsoo, että vastaamalla ympäristötavoitteita koskeviin haasteisiin pitkän aikavälin näkemysten ja etenemissuunnitelmien avulla, kuten eurooppalaisen terästeknologian yhteisö on tehnyt, luodaan paremmat mahdollisuudet kehittää ja koordinoita käytettävissä olevia keinoja ja resursseja sekä hyödyntää mahdollisimman tarkoin huipputasoin tieteellistä tietoa ja teknologia-alan osaamista.

4.5.2 Saatettaessa unionin direktiivejä ja asetuksia osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä tulisi kannustaa eri tavoin uuteen lähestymistapaan tuotteiden suunnittelussa, jotta niiden kierrätys olisi entistä tehokkaampaa.

4.6 Kilpailukyky-, energia- ja ympäristöpolitiikat liittyvät kiinteästi toisiinsa ja vaikuttavat merkittävästi monien perus- ja väli- tuotteiden teolliseen tuotantoon.

4.7 Kestävän teollisuustuotannon edistämiseksi tarvitaan kaikkien sidosryhmien tasapuolista osallistumista, jotta saataisiin aikaan vakaa ja luotettava sääntelykehys, jossa kilpailukyky, energia ja ympäristö sovitetaan yhteen. Tässä yhteydessä olisi käsiteltävä seuraavia aiheita:

- sääntelyn parantamisperiaatteiden konkreettinen täytäntöönpano
- ilmastonmuutos, erityisesti päästökauppajärjestelmä
- energiatehokkuutta ja uusiutuvia energialähteitä koskevat aloitteet
- energiamarkkinoiden, erityisesti sähkömarkkinoiden, toimivuus
- jätteiden syntymisen ehkäisemistä ja kierrätystä koskevan teemakohtaisen strategian toteuttaminen

Bryssel 12. joulukuuta 2007

— resurssien käytön tehostaminen sekä ympäristöä koskevien ja muiden innovatiivisten teknologioiden käyttöönotto.

4.8 Ympäristöpolitiikan tavoitteet koskevat ”paikallisia julkishyödykkeitä”, kuten ilmanlaatua ja kaupunkipuistoja. On siis selvää, että ympäristön laadun muutoksilla on huomattavia paikallisia vaikutuksia asuntojen hintoihin, työllisyyteen sekä heikommin toimeen tulevien mahdollisuuksiin olla edustettuina ympäristönsuojelupäätösten teossa ja heidän valmiuteensa tai mahdollisuuksiinsa noudattaa energiansäästöön liittyviä tehokkuusnormeja.

4.8.1 Poistettavat työpaikat korvautuvat pitkälti uusilla työpaikoilla, joita julkinen ja yksityinen sektori luovat. Palvelualalla tarvitaan kuitenkin valtavaa koulutuspanosta ammattiprofiilien uudistamiseksi siten, että niissä otetaan huomioon ympäristötulottavuus. Lisäksi tulee toteuttaa kestävä liikkuvuuden eurooppalaista strategiaa.

4.9 Komitean mielestä ympäristönsuojelutoimenpiteiden tehostamiseksi ja niiden positiivisten vaikutusten voimistamiseksi tulee varmistaa, että yhteisön koordinoitavilla on kansainvälinen ulottuvuus. Euroopan on tärkeää pystyä varmistamaan mm. neuvoteltaviin sopimuksiin lisättävien ympäristölausekkeiden avulla, että yhä laajempi joukko sitoutuu noudattamaan ympäristönsuojeluvaatimuksia. Kansainvälisen kaupan säännöissä olisi erityisesti otettava huomioon sosiaalisen polkumyynnin lisäksi myös ekologinen polkumyynti⁽⁵⁰⁾ ja edistettävä maailmanlaajuisesti ympäristöteknologian siirtämistä ja ekologista innovointia⁽⁵¹⁾.

4.10 Tässä yhteydessä olisi edistettävä ja tuettava aloitteita kunnianhimoisten mutta toteuttamiskelpoisten etenemissuunnitelmien (*roadmap*) laatimiseksi, kansainvälisten alakohtaisten energiatehokkuusvertailujen luomiseksi ja saastepäästöjen vähentämiseksi parhaan saatavilla olevan teknologian (BAT⁽⁵²⁾) avulla.

4.11 Euroopan unionin on vastaisuudessaakin pyrittävä löytämään teollistuneiden maiden ja suurten, nopeasti kasvavan talouden maiden (erityisesti Kiinan ja Intian) kanssa uusia toimintatapoja, joiden avulla kaikki maat osallistuisivat kestävä kehityksen edistämiseen. Yhtenä keinona voisi olla myös yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikan uudelleenmuotoilu⁽⁵³⁾.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁵⁰⁾ Ks. vihreä kirja laivanromutustoiminnan parantamisesta, KOM(2007) 269 lopullinen, 22. toukokuuta 2007.

⁽⁵¹⁾ Neuvoston päätelmät ”Utta pontta EU:n ympäristöpolitiikalle”, 28.6.2007.

⁽⁵²⁾ BAT = *Best Available Technologies*.

⁽⁵³⁾ Esim. kestäväan kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arviointi (*sustainability impact assessment* — SIA) AKT-maiden kanssa tehtävien talouskumppanuussopimusten yhteydessä (ks. asiakokonaisuuteen REX/189 kuuluva valmisteleva lausunto EUVL C 65, 17.3.2006, 14.12.2005, esittelijä: Antonello Pezzini ja apulaisesittelijä: Gérard Dantin).